

Kijk schat, je werkstuk is klaar!

In groep 6 wordt huiswerk *serious stuff*, merkt Kek Mama's Irma. Oók voor de ouders. Laat jij je kind zelf ploeteren of neem je het schoolwerk compleet over?

'Mam, ik moet een spreekbeurt houden.' De mededeling komt heel laconiek tijdens de lunch. Mijn dochter Marije (9) is niet het type dat zich snel druk maakt over schoolwerk. Heerlijk, houden zo, denk ik meestal. Maar in dit geval ligt het anders. Een spreekbeurt! Het haalt meteen mijn eigen trauma's naar boven. Trillende knieën, klamme handen en dertig paar ogen die me aanstaren, terwijl ik koortsachtig in mijn hoofd zoek naar de informatie die ik uitermate *cool* had willen oplepelen. Dat laat ik mijn kind niet gebeuren. Dus gaan we het gedegen voorbereiden. We, inderdaad. Ik had het best fijn gevonden als ik vroeger iets meer bij de hand was genomen bij zulke zenuwslopende beproevingen. Dus die hand ga ik haar bieden. Als Marije 's middags uit school komt, kruipen we achter de computer. Op de site van

school staat een lijstje met aandachtspunten. De spreekbeurt mag tussen de vijf en de tien minuten duren, je kunt het beste een onderwerp kiezen waar je al veel vanaf weet en je mag er een PowerPoint-presentatie bij maken. Ik verslik me in mijn thee. Een PowerPoint-presentatie! Kom ik heel onnozel over als ik beken dat ik nog nooit zo'n ding heb gemaakt?

KNEUTERIG

Marije wil weten hoe wij vroeger onze spreekbeurt hielden, in de prehistorische schooltijd voordat het smartboard was uitgevonden. Ik leg uit dat we gewoon een verhaal vertelden en af en toe een boek met een plaatje omhoog hielden. Of dat we een voorwerp doorgaven in de klas. Ze kijkt me meewarig aan. Zo kneuterig gaat zij het niet doen, dat is duidelijk.

Een paar weken voor de spreekbeurt is haar voornaamste zorg de USB-stick waarop de foto's voor op het smartboard moeten. Over de inhoud maakt ze zich nauwelijks druk. Ze roept een paar keer iets over onze kat – onderwerp van haar spreekbeurt – en denkt dat dat voldoende voorbereiding is. Elke poging om samen wat aan de spreekbeurt te werken, wimpelt ze vakkundig weg. Ik zie het enigszins bezorgd aan. Ik ben niet zo'n neurotische regelmoeder, maar wil haar een traumatische ervaring voor het bord besparen. Hoe vind ik nou een middenweg tussen haar laten aanklooien en de hele boel overnemen? Als ik met haar ga zitten, ben ik bang dat ik het helemaal ga voorstructureren en al >

POWERPOINT-
PRESENTATIE?
ZO'N DING HEB
IK NOG NOOIT
GEMAAKT!

DE GIRAFFE

surfend informatie ga zoeken en filteren voor zij er erg in heeft. Ik vraag advies aan Ingeborg Dijkstra, (kinder)coach, pedagoge, voormalig basisschooljuf en moeder van drie tieners. 'Ik geloof in eigen verantwoordelijkheid van kinderen', stelt ze. 'Daarom zou ik eerst vragen: 'Wat denk je zélf dat er moet gebeuren?' Veel kinderen hebben best een idee. Zo niet, dan kun je kijken of je kind informatie heeft meegekregen van school, bijvoorbeeld een stappenplan of een A4'tje met tips. Als dat er niet is, laat het je kind dan aan de juf vragen.' Vervolgens kun je best samen aan de slag gaan, als je de leiding maar bij je kind laat. 'Stel open vragen, zoals: 'Waar kunnen we informatie zoeken?' Als je kind op internet gaat kijken, ga er dan lekker bij zitten. Je kunt aankaarten welke woorden geschikt zijn om op te googelen. En ook handig: er zijn speciale kinderzoekmachines.'

Ongemerkt kun je je kind voorlichten, vertelt Ingeborg. 'Zo kun je samen bespreken wat nou betrouwbare informatie is. Kinderen zijn daar vaak naïef in: als het op internet staat, dan klopt het, denken ze. Ze zien nog geen verschil tussen een blog waarin

EEN WERKSTUK GEMAAKT DOOR MAMA GEEFT JE KIND MINDER VOLDOENING

iemand zijn mening geeft of een site met een informatief verhaal. Bovendien kun je je kind motiveren om niet simpelweg te knippen en te plakken, hoe verleidelijk ook. 'Vraag bijvoorbeeld: hoe kunnen we het nou zo vertellen dat je klas het ook begrijpt? Of: 'Bedenk daar nou eens een ander woord voor, het is veel leuker om het te vertellen op een manier die bij jou past.' Blijf er niet de hele tijd met je neus bovenop zitten, maar geef je kind de ruimte om zelf wat te bedenken.'

En wat doe je nou als je een kind hebt dat zich er wel erg gemakkelijk vanaf maakt? 'Ga eerst maar eens na of dat echt zo is', zegt Ingeborg. 'Het kan best zo zijn dat je dochter heeft gedacht: ik zit helemaal op de goede weg, wat zou ik me druk maken? Als je toch van mening bent dat het niet voldoende is, probeer dat dan een beetje fijnzinnig aan te geven. Niet van 'Dat is te weinig' of 'Het onderwerp is niet leuk.' Vraag liever: 'Wat zou je nog meer kunnen vertellen wat interessant is? Zijn er nog weetjes die

andere kinderen niet kennen? Of kun je nog een grapje toevoegen?' Een spreekbeurt heeft natuurlijk met publiek te maken, daar kun je je kind op voorbereiden.'

ONVOLDOENDES

Ik laat het eens bezinken. Misschien moet ik me minder opstellen als alwetende moeder, maar Marije meer verleiden zelf aan de slag te gaan. We maken een lijstje met onderwerpen waar ze wat over kan vertellen. De PowerPoint doen we niet, besluit ik, maar we gaan wel samen op zoek naar foto's van de poes voor op het smartboard. Dan gaat ze niet af. En Marije maakt op de computer zelf een kleurrijke voorpagina. Het verrast me hoe gemakkelijk ze dat voor elkaar krijgt.

Ondertussen ben ik ook benieuwd hoe ouders van leeftijdgenootjes zich door deze periode heen worstelen, waarin huiswerk, toetsen, werkstukken en spreekbeurten ineens tot de dagelijkse kost behoren. De negenjarige Iris zit ook in groep 6, ik vraag haar moeder Carolien (41) hoe het er op haar school aan toe gaat. 'Ik vind dat Iris vanaf het begin van dit schooljaar opvallend veel huiswerk meekrijgt. Topografie, rekenen, taal, geschiedenis, aardrijkskunde... Elke toets moeten we thuis oefenen en dan zit het er niet na een uurtje in', verzucht ze. Iris heeft vrij veel begeleiding nodig, merkt Carolien. 'Ze is licht dyslectisch, dus moeten we flink repeteren en veel lezen. Als we weinig oefenen, blijkt dat ze toch vaker onvoldoendes haalt. Elke week zitten we wel een paar middagen samen te werken. Ik denk soms: dat was toch niet zo toen ik negen was? Het echte huiswerk begon pas op de middelbare school! Ik help mijn kind met liefde en het is ook vaak leuk om samen zo bezig te zijn. Maar soms heb ik het gevoel dat docenten wel erg veel aan de leerlingen en hun ouders overlaten. Waar is het klassikaal oefenen gebleven?' Spreekbeurten en boekbesprekingen zijn een verhaal apart, vindt Carolien. 'Dan zijn we weken van tevoren bezig. Het liefst moet er een PowerPoint bij. De laatste keer heb ik die op mijn werk zitten maken. Eigenlijk absurd.'

ALS JE TAKEN OVERNEEMT VAN JE KIND, GEEF JE DE BOODSCHAP: JIJ KUNT DIT NIET ZELF

TOPOGRAFIE

Als ik Carolien hoor, mag ik zeker niet klagen. Marije neemt informatie in de klas gemakkelijk op en hoeft thuis bijna niets meer te doen. Voor een echte leertoets, zoals topografie, moet ze wel even gaan zitten. Dan komt ze wel vaak met een tien thuis. Maar voor Iris is het dus een ander verhaal. Pedagoge Ingeborg denkt ook dat kinderen gemiddeld minder tijd hebben om te ontspannen. 'De eisen voor lezen, schrijven en rekenen zijn niet hoger geworden, maar er komen wel andere dingen bij. Als je alleen al denkt aan de computertechniek en de sociale media...' Daarbij komt dat kinderen ook thuis vaker achter de computer of tv zitten. 'Dat is toch minder ontspannend dan buitenspelen. Daardoor ervaren sommige kinderen al op jonge leeftijd druk en kunnen ze spanningsklachten krijgen. Vooral als het niet gemakkelijk gaat op school, is het slopend. Zowel voor het kind zelf, als voor jou als ouder: je kunt echt met je handen in het haar zitten.' Toch is taken overnemen niet slim. Wat de drijfveer ook is – laksheid, leerproblemen of je eigen enthousiasme – je helpt je kind er uiteindelijk niet mee. 'Ik wéét dat ouders huiswerk, spreekbeurten en surprises maken en ik begrijp de beweegredenen. Soms komt het door tijdgebrek of denken we dat ons kind het niet zelf kan. En andere ouders halen in een overenthousiaste bui hun eigen vaardigheden weer uit de kast. Maar daarmee ga je voorbij aan je kind.'

FIKS PROJECT

Volgens Ingeborg is er niets mis met helpen, als je maar niet alles voorkauwt. 'Als je dat vaak doet, in verschillende situaties, geef je je kind onbewust de boodschap: 'Ik geloof niet dat je dit kunt, ik regel het wel even voor je.' Op de lange termijn zal een kind terughoudend worden en wachten tot iemand met een oplossing komt.' Dat kan niet de bedoeling zijn, aldus de pedagoge. 'Ik vraag ouders altijd: wat voor kind wil je afleveren als het achttien is? Een zelfstandig, zo zelfverzekerd mogelijk kind? Dan zul je daar in de achttien jaar daarvoor naartoe moeten werken.'

Gewoon, in je dagelijks handelen.' Nicole (40) probeert haar dochters Rimke (10) en Jenna (9) niet al te veel te sturen. Ze vraagt de kinderen waarover ze hun werkstuk willen maken en hoe ze aan informatie willen komen. Met de inhoudelijke invulling bemoeit ze zich niet. 'Dan kunnen ze zelf het niveau bepalen waarop ze willen acteren. Rimkes vorige werkstuk ging over katten. Ze was begonnen met een stukje geschiedenis en daarin zat een hele uitweiding over heilige koeien. Vermoedelijk had ik dat zelf anders gedaan, maar dat laat ik gaan.' Wel heeft Nicole haar dochter geholpen bij de praktische uitvoering. 'Omdat ze niet zo snel kan typen, heb ik het voor haar uitgewerkt. Echt woordelijk, inclusief haar kromme zinnen. Daardoor is het echt haar werkstuk.' Een ander fiks project was de surprise, die de dochters dit jaar allebei moesten maken. 'Ze zijn verschillend in hun aanpak. Jenna is heel praktisch: ze begint gewoon en dan help ik haar waar nodig. Bij Rimke gaat dat anders: zij gaat het eerst helemaal zitten bedenken, waardoor het een enorm project wordt. Vervolgens raakt ze in paniek omdat het zo moeilijk is. En uiteindelijk wordt ze onzeker als het niet lukt.'

QUIZ

De werkwijze van Rimke vertoont overeenkomsten met die van Marije. Ook zij kan dingen heel groot maken in haar hoofd. Het zet me aan het denken. Zou dat de reden zijn dat ze Project Werkstuk voor zich uitschuift? Dat ze er luchtig over doet, terwijl diep vanbinnen de zenuwen razen? In dat geval is het vooral zaak haar vertrouwen te geven. En niet op iedere slak zout te leggen. Inmiddels heeft Marije haar hele verhaal op papier gezet. Ze heeft het een paar keer voorgelezen en ook een keer bijna uit haar hoofd gedaan – compleet met giechelbui. Dan besluit ze dat er nog een quiz moet komen. 'Een quiz?' reageer ik verbaasd. 'Ja', knikt ze enthousiast, 'dan moeten de kinderen een vraag beantwoorden om te laten zien dat ze goed hebben opgelet.' Ik vind het prima. Volgens mij ga ik de goede kant op. Het verhaal van Ingeborg bevestigt dat. 'Probeer als ouders te denken: dit is niet helemaal zoals ik het had gedaan, maar wel echt van mijn kind. Hou jezelf bij zo'n project voor: aan wiens eisen moet het voldoen? Stiekem is dat toch vaak aan de onze, dat merk ik zelf ook. Dat is niet zo leuk om toe te geven, maar het is wel goed als je je ervan bewust bent.' Het hoeft niet perfect, benadrukt Ingeborg. 'Het kan best zijn dat je kind een werkstuk aflevert waarvan je denkt: ik weet het niet. Maar de leerkracht heeft echt wel door dat het kind het helemaal alleen heeft gemaakt. Daarvoor zal hij een grotere beloning geven dan voor een werkstuk van pa en ma. Natuurlijk wil je niet dat je kind afgaat. Maar je wilt het ook zijn zelfvertrouwen niet ontnemen. Uiteindelijk gaat het om de balans tussen beschermen en loslaten.' □